

Mas Cabàlies - Coll Xipeu - Can Roqueters - Coll de ca la Janica - Collet de Moltons - Collada de la Creu - La Fogonella - Sant Martí de Surroca - Ogassa - Mas Cabàlies

Recorregut 11 km

Desnivell Pujada de 267 metres, baixada de 332 metres i pujada de 65 metres

Durada 3 hores i 36 minuts sense comptar les aturades

Edat recomanada A partir de 10 anys

Destaquem L'èxode del món rural

Recomanacions Porteu l'aigua suficient, cantimplora, botes de muntanya i capelina.
A l'estiu cal incloure gorra, crema de protecció solar i repel·lent d'insectes.

itineraris de natura MAS CABÀLIES

1. El poble d'Ogassa
2. El torrent de Can Guillem
3. Els boscos de l'Assuca
4. El torrent del Coll de Pal
5. El Tall Obert i el jaciment de fòssils
6. El torrent de Muig
7. La vila de Sant Joan de les Abadesses
8. El puig de la Caritat
9. La Fogonella
10. La serra de Sant Aman
11. El cim del Puig Estela
12. El cim del Taga

fixa't

Els cingles de l'Assuca
El mas de can Roqueters
Els rapinyaires
L'obaga frondosa de ca la Janica
Les flors de muntanya
El paisatge vermell de Moltons
El paisatge des de la collada de la Creu
Les parets de la serra Cavallera
Els prats de pastura
Els cavalls i les vaques de la Fogonella
L'ermita romànica de Sant Martí de Surroca
El poble d'Ogassa

Sant Martí de Surroca

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

Associació Catalana
Cases de Colònies

Dolors Almeda 1-3 local 8 08940 Cornellà de Llobregat
Tel.93 474 46 78 Fax 93 377 73 44
accc@esplai.org www.esplai.org

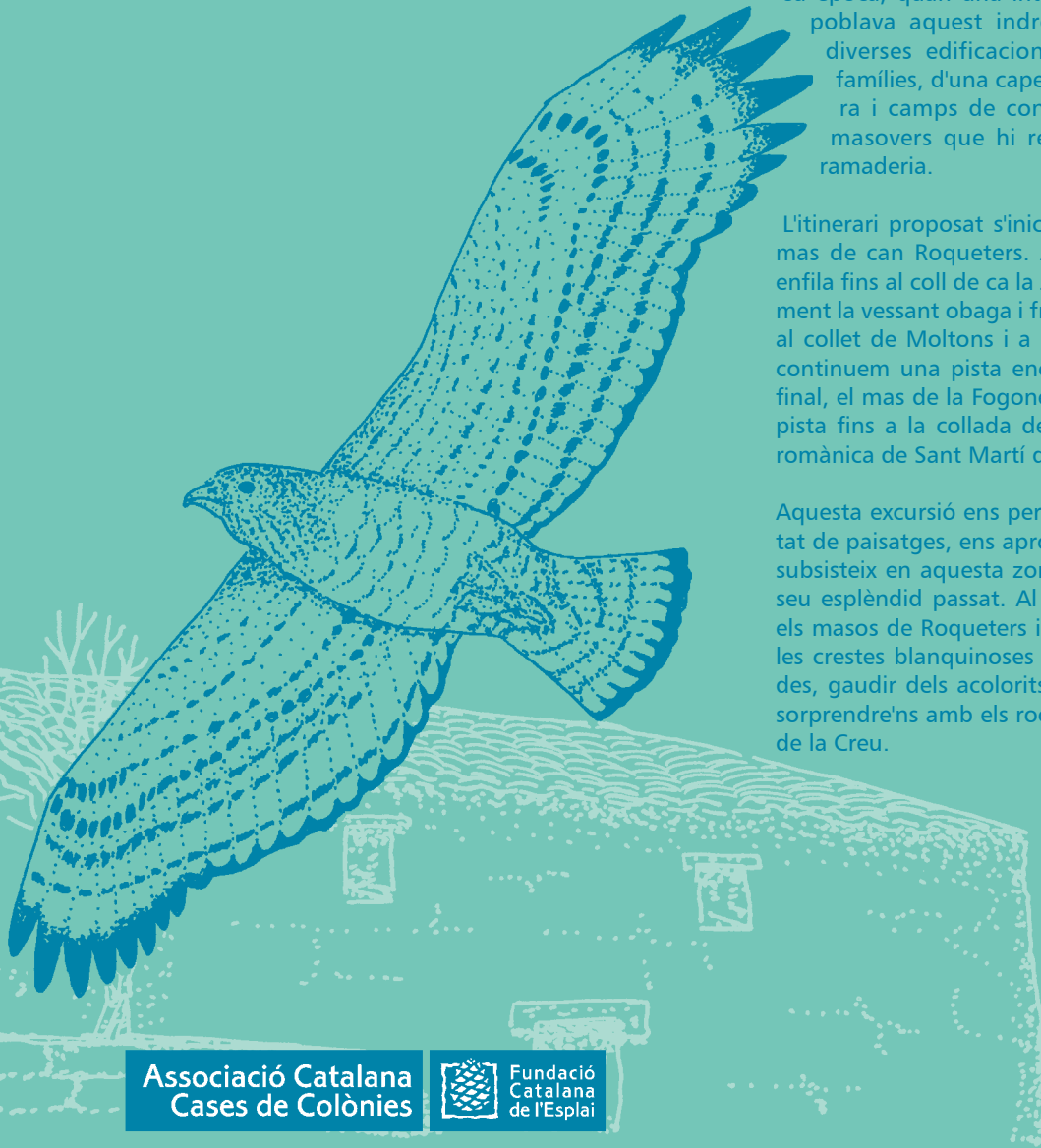
9 la Fogonella

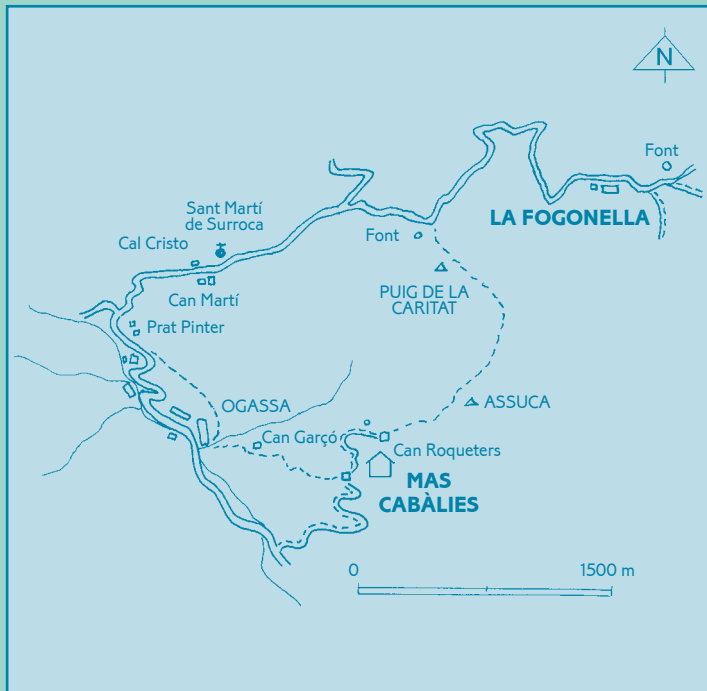
MAS CABÀLIES

El mas de la Fogonella s'emplaça en la falda est de la serra Cavallera, al municipi d'Ogassa, des de l'any 918. La "Fecundella" - d'on prové el nom actual - ens evoca la importància que tingué aquest mas en una esplendorosa època, quan una intensa vida agrícola i ramadera poblava aquest indret. Aquest mas constava de diverses edificacions, habitades per nombroses famílies, d'una capella i d'extensos prats de pastura i camps de conreu. Ara, la única família de masovers que hi resideix encara es dedica a la ramaderia.

L'itinerari proposat s'inicia amb la forta pujada fins al mas de can Roqueters. Aquí un corriol pedregós ens enfila fins al coll de ca la Janica. Voregem després suauement la vessant obaga i frondosa de l'Assuca fins arribar al collet de Moltons i a la collada de la Creu. Després continuem una pista encimentada fins al nostre punt final, el mas de la Fogonella. De tornada, desenfilant la pista fins a la collada de la Creu, passem per l'ermita romànica de Sant Martí de Surroca i el poble d'Ogassa.

Aquesta excursió ens permet gaudir d'una gran diversitat de paisatges, ens apropa a la reduïda vida rural que subsisteix en aquesta zona i ens convida a imaginar el seu esplèndid passat. Al llarg del recorregut coneixem els masos de Roqueters i de la Fogonella, passejar sota les crestes blanquinoses de l'Assuca i ombrívoles fagedes, gaudir dels acolorits prats del collet de Moltons i sorprendre'ns amb els rocams vermellosos de la collada de la Creu.

Mas Cabàlies (1005 m)

Mas Cabàlies es troba en una petita collada dels contraforts de l'Assuca, des del s. XIII. Antigament fou un mas important i ara, tot i les necessàries reformes per convertir-la en Escola de Natura, encara conserva vestigis del seu passat: el forn de pa o el corralet.

L'itinerari s'inicia al costat de l'antic abeurador curull ara de cap-grossos. Prenem la pista ampla i costeruda que en direcció nord i entre antigues feixes ens porta fins al veí mas de Can Roqueters.

30 min. Font de Coll de Xipeu (1110 m)

Passats uns revolts, el camí es torna planer al costat de les cresques abruptes de Roqueters. Les roques en aquesta zona són vermelles, bàsicament gresos i conglomerats. Abandonem la pista, un moment, per prendre un corriol a l'esquerra que, per sobre del camí, mena a la font. La font raja aigua molt fresca, excepte a l'estiu. Retrobem el camí ample i planer, que en direcció SE i sense problemes, ens porta al mas de Can Roqueters.

35 min. Can Roqueters (1120 m)

Aquest antic i reformat mas, que encara cria petits animals de granja i conserva petites feixes de conreu, gaudeix d'una excel·lent panoràmica del poble de Sant Joan de les Abadesses, del serrat del Colomer i del serrat de Sentigosa, entre altres.

Sense entrar al mas prenem un corriol, en el seu inici desdibuixat, que s'enfila marge amunt en direcció N. El corriol remunta, més fressat i pedregós, per la base dels cingles blanquinosos de l'Assuca fins arribar a unes antigues feixes, on el corriol es perd. Just a la part superior d'aquestes feixes, entremig de pedres i rocams calcaris, recuperem el camí enfilant-nos en direcció NW. És un bon moment per fer una aturada, recuperar-nos de la forta pujada i admirar el paisatge que apareix al nostre darrera, després d'haver estat amagat durant bona part de l'ascensió. Amb sort, podem veure una parella d'àguiles marcenques.

Continuem la suau pujada fins arribar dalt la carena, creuem un fil vaquer i canviem de vessant, trobant un fort contrast de vegetació. Les feixes abandonades donen pas a un bosc bac i ombrívol, de pinedes de pi roig i de fagedes. El camí ara és molt ben definit i no té pèrdua.

55 min. Coll de ca la Janica (1198 m)

El camí continua en lleugera pujada, enmig d'una pineda esclerissada i pel vessant nord, al costat d'un fil vaquer. Nosaltres continuem pel mateix camí, que avançant en direcció NE, voreja l'Assuca per la seva vessant obaga.

El recorregut va alternant les màgiques fagedes i les pinedes de pi roig. Al llarg del camí trobem l'agradable ombra de faigs centenaris i el sòl encatifat de les seves fulles, tenyit a la primavera dels seus colors liles i blanquinosos de l'herba fetgera. I també les més assolellades pinedes de pi roig, plenes de diferents espècies de mallerengues saltant atrafegades de branca en branca.

1h 07 min. Collet de Moltons (1182 m)

Després del camí ombrívol i les roques de conglomerat vermellós, s'obre al davant nostre aquest collet despulat de vegetació arbòria. Mentre caminem per extenses planúries plenes d'acolorides flors de muntanya, podem veure al nord el puig de la Caritat i cap al NW Sant Martí de Surroca emmarcats per les

impressionants parets verticals de la serra Cavallera. El sender continua poc definit travessant cap al nord de la carena i sense perdre altura.

1h 17 min. Coll superior de Moltons (1220 m)

Aquest coll situat abans del puig de la Caritat, ens mostra una visió aèria privilegiada. A l'est podem veure el torrent de Coll de Pal i a la seva capçalera el nostre punt culminant del recorregut: l'impressionant mas de la Fogonella.

El corriol, a vegades desdibuixat i sovintejat per ramats d'ovelles i cabres, voreja la vessant est del puig de la Caritat - que podem coronar o no. Ara ens sorprèn un paisatge quasi "lunar" dominat per rocams enlairats de conglomerats que sobresurten en un terreny erosionat i vermellós propi dels gresos i que contrasta amb el verd de la gran varietat de plantes aromàtiques. Continuem per aquest sender fins a la falda del puig de la Caritat.

1h 35 min. Collada de la Creu (1272 m)

Aquest erosionat prat de pastura, dividit en dues parts per un fil vaquer està just al costat de la pista encimentada que hem de prendre en direcció nord-est, direcció a la Fogonella i a Camprodon. Des d'aquesta pista, que comunica el poble de Bruguera i Camprodon, passant per les ermites romàniques de Sant Martí d'Ogassa i de Sant Martí de Surroca, es gaudeix d'una magnífica vista.

Podem agafar aigua a l'abeurador de la nostra esquerra, sovint ple de nedadors d'espatlles i cap-grossos, però que a l'estiu és possible que ragi l'aigua a batzegades o simplement, no ragi.

1h 38 min. Bifurcació (1270 m)

A l'esquerra de la pista, trobem una bifurcació que mena a uns 300 metres de l'àrea d'acampada que gestiona l'Ajuntament d'Ogassa "La Fadrinalla". Nosaltres continuem caminant per la pista principal, per on discorren diversos torrentets envoltats d'una rica vegetació de ribera que van a raure al torrent de Coll de Pal.

2 h. La Fogonella (1265 m)

Darrera un revolt ens apareixen davant nostre els prats de pastura de la cara sud del mas de la Fogonella, on generalment s'hi emmagatzema l'alfals que mengen cavalls i vaques durant l'hivern, embalats i protegits de les inclemències del temps amb grans plàstics.

A l'esquerra s'obre un camí ample i sense asfaltar que ens mena, creuant els prats de pastura, fins al mas. Malgrat l'estat ruïnós en què es troben algunes de les dependències d'aquest mas i les reformes que ha patit al llarg dels quasi 1100 anys d'història, encara ens podem imaginar la grandesa dels seus millors anys. Fins i tot, els nombrosos masovers disposaven d'una capella; ara, reconvertida en quadres. La font, en mal estat, es troba a la part est de la casa.

Si volem apropar-nos per veure'l més a la vora, a la tardor i a l'hivern, un grup reduït de cavalls de tir renillen al nostre costat i un ramat de vaques ens miren encuriosides mentre ens enfilem cap al mas. Si els masovers no estan enfeïnats - cosa poc habitual - els podem demanar que ens ensenyin l'aviram, els conills i la resta d'animals. A l'estiu, animals com les vaques, eugues i cavalls, els veurem enfilats als prats de pastura de la serra Cavallera on troben herba fresca.

Després desfem la pista cimentada fins a la collada de la Creu i l'anem continuant en direcció SW cap al poble d'Ogassa, deixant a la nostra dreta una bifurcació que mena al refugi forestal de Montserrat, camí al coll de Pal i uns metres més enllà la masia de can Picola, dedicada a la ramaderia ovina.

2h 25 min. Sant Martí de Surroca (1200 m)

L'església pre-romànica, documentada des del s. X, és el nucli aglutinant de diversos masos del seu entorn, ara anomenat Surroca de Dalt. L'edificació, recentment restaurada, està closa; però podem demanar la clau a la casa de colònies Casal de l'Esperança, situada uns metres més avall.

La pista encimentada continua davallant suaument, entre les cases d'aquest nucli: can Pubill, can Martí o cal Cristo (casa de colònies Casal de l'Esperança) fins arribar a una bifurcació que nosaltres prenem la pista que baixa cap a l'esquerra, en direcció sudest, cap al Prat del Pinter i el poble d'Ogassa.

2h 50 min. Prat del Pinter (1040 m)

Ens trobem en un antic veïnat miner. Al mig del veïnat hi destaca l'església de Santa Bàrbara, patrona dels miners. Caminem fins a l'inici del Prat del Pinter on al costat d'un senyal de trànsit se'n deriva un corriol a mà esquerra que baixa en forta pendent entre plataners. Creuem la pista asfaltada perquè la drecera continua a l'altra costat. El camí fa uns quants revolts i amb una davallada ràpida arribem al poble d'Ogassa, davant del pla de les vagonetes, on es conserva la mina Dolça, que actualment està en procés de rehabilitació.

3h 05 min. Ogassa (940 m)

Aquest poble va ser un important centre productor de carbó mineral. Avui dia les restes de les instal·lacions mineres, les cases dels miners, les boques de les mines que encara es conserven i la memòria de les persones que es dedicaven a aquesta dura feina ens porten el record del seu recent passat.

Davалlem per l'avinguda de les mines fins a la sortida del poble, creuem el pont on s'uneixen el torrent de la Font Gran i el torrent de can Guillem, enfilem un corriol que ens mena a can Garçó i des d'aquest punt continuem per un caminó molt ben fressat que ens mena a l'Escola de Natura (itinerari descrit al nº 1 d'aquesta col·lecció).

3h 36 min. Mas Cabàlies (1005 m)

Arribada a l'Escola de Natura.